

Ciència
David Bueno

Constructors de mites

Les persones tenim una gran tendència a generar mites i a creure'ns-els, sobretot per explicar fenòmens que no comprenem. Així ho hem fet durant tota la nostra història, com una part de la nostra idiosincràsia, la qual cosa, sens dubte, ens ha permès tenir una sensació subjectiva més gran de seguretat en un entorn canviant i relativament inestable. Tanmateix, de mica en mica, la ciència ha anat donant una explicació racional als fenòmens naturals, per la qual cosa la major part de mites antics han quedat obsolets i arcaïcs en les llegendes.

Però la tendència a construir mites continua ben arrelada en les nostres ments, com si tinguéssim la necessitat de dotar de misteri fets que científicament són ben naturals i racionals, com si ens resistís a abandonar el component poètic que els mites proporcionen sobre la realitat. Per exemple, què pensaríem si un entès en la matèria ens digués que una cullereta al coll d'una ampolla no evita que el cava s'esbravi? O que no és cert que només fem servir el 10 per cent del cervell? O que els refredats no els causa el fred i que la vitamina C no els cura? És a dir, què pensaríem

No és cert que només fem servir el 10 per cent del cervell

si un expert ens demostrés que aquestes i moltes altres afirmacions amb aparença científica no són res més que mites moderns sense cap fonament empíric?

Desmitificar afirmacions falses

Aquest és el propòsit de Daniel Closa a *100 mites de la ciència*, un llibre pensat per desmitificar algunes de les afirmacions falses més freqüents que continuem teixint i transmetent al voltant del coneixement científic. En aquest llibre, Closa, investigador de l'Institut d'Investigacions Biomèdiques de Barcelona i autor de diverses obres de ficció i de divulgació científica, ens presenta, agrupats en diversos blocs temàtics -mites sobre el nostre cos, la salut i la malaltia, el menjar, els animals, l'evolució, la Terra, l'espai, els científics, històrics, urbans i conspiracions-, un centenar de mites moderns amb aparença de veritat científica, i ens argumenta de manera clara, senzilla i molt amena per què no són certs. Un llibre útil si volem deixar de ser transmissors d'aquests mites i que no defuig la polèmica, perquè desmuntar mites és molt més difícil que modificar teories científiques aportant nous coneixements també científics.*

100 mites de la ciència

Daniel Closa i Autet
Cossetània
Valls, 2010
Preu: 14,90 euros
Pàgines: 232

Novel·la Òscar Montferrer

La veu

Arnaldur Indridason
Traducció: Maria Llopis
La Magrana
Barcelona, 2010
Preu: 17 euros
Pàgines: 334

Les esquerdes dels espais tancats

La veu comença amb un situació tòpica que la destresa d'Indridason fa evolucionar cap als paratges de l'interès: si fa no fa, la novel·la, que té lloc a Reykjavík, la capital d'Islàndia -sí, el text d'Indridason és una altra importació filla de la stieglarssonfília-, comença quan es localitza un Pare Noel assassinat a gabinetades en un recambró dels soterranis d'un hotel de prestigi. A més, falten pocs dies per Nadal. I, a més a més, el Pare Noel mort, que feia de porter de l'hotel com a feina principal, el troben amb els pantalons abaixats i el penis preparat per a la pràctica del sexe segur.

Els ingredients bàsics es marinen amb la intervenció de l'inspector Erlendur i els agents que té a les seves ordres, que fan avançar la narració amb les recerques i les troballes pròpies de les investigacions policials que

se suposa que es duen a terme quan es tracta de resoldre un afer criminal.

El fil principal avança de manera sostinguda tot i que la seva trajectòria no té gaire a veure amb la definició que apunta que una recta és l'espai més curt que hi ha entre dos punts: això ajuda a identificar-lo com a fil literari en contraposició amb els fils matemàtics que autors de presumptes novel·les dissenyen a partir de les fórmules de la medicritat. Cal atribuir de manera justa a Indridason el mèrit de ser capaç de mantenir ben bé fins al final la incertesa sobre el qui i el perquè de l'assassinat que actua com a detonant.

Pel que fa al protagonista, l'inspector Erlendur -que encapçala un seguit de novel·les que el tenen com a element comú-, cal situar-lo en el bàndol dels fracassats, aquell en què ja hi ha tots aquells altres poli-

cies que, tot i ser capaços de dur a terme amb èxit la feina que se'ls encomana, són incapaços d'encarar la vida amb un mínim d'alegria vital. Res a dir: a l'hora d'escriure, el literat és un déu.

Transcendir el límits clàssics

Tot i això, *La veu* transcendeix, a fi de bé, els límits que defineixen el terreny de joc clàssic de la novel·la negra i demostra que l'escriptor islandès hi ha posat alguna cosa més que lladres i serenos. La novel·la té lloc en un hotel: hi troben el cadàver, hi fan les investigacions, hi reben les novetats del que s'esbrina fora de les seves parets i s'hi resol el cas. La utilització de l'hotel, en aquesta novel·la, és una crida a l'atenció del lector, perquè és una metàfora que resona, amb intensitats diferents, en bona part dels personatges. Així

com un hotel és un edifici, un construcció sòlida, així es presenten els personatges, que es fan forts amb els seus silencis, amb les seves explicacions no ofertes. Però en un hotel hi ha vida -clients, personal, passavolants...- i també hi ha vida en els personatges. I així com el text descriu de manera progressiva parts del funcionament de l'hotel, també descriu amb la mateixa cadència el funcionament dels personatges, que es tradueix en penúries, misèries, solituds, desenganys, odis, rancúnies, frustracions..., i en la necessitat de tirar endavant amb la vida pròpia fins i tot sense saber ben bé per què. Aquesta avaluació de les interioritats humanes, que l'autor situa astutament en els volts de Nadal, és el que aporta valor a una novel·la que, així, desborda els límits del gènere que l'acull.*